

Ekopoppia tulevaisuutta rakentamassa

HENRIKSSON, TOM & LEO STRANIUS (2011). *Ekopop. Ekologisen ja onnellisen elämän opas*. 344 s. Avain, Helsinki.

Lukuisissa ympäristön tilaa, ilmastonmuutosta ja kansalaisten ympäristöasenteita käsittelevissä kirjoissa maala-taan tulevaisuuden horisonttiin tummia pilviä. Valtio-opin opiskelija Tom Henrikssonin ja Luonto-Liiton pääsihteeri Leo Straniuksen teos on valoisampi. Teos pohjautuu Henrikssonin kiinnostavaan ja henkilökohtaiseen tekstiin, jossa hän kysyy Straniukselta neuvoja oman ympäristötietoisuutensa tueksi. Straniuksen lisäksi Henriksson nojaa tekstissään myös muihin asiantuntijoihin, kuten Satu Hassiin, Esko Valtaojaan ja Pekka Himaseen. Kirjoittajat pohtivat ympäristömyönteistä elämäntapaa ammentamalla ajatuksiaan niin antiikin filosofiasta kuin japanilaisesta kulttuuristakin. Teoksen rakenne ja toteutustapa auttavat lukijaa arvioimaan ja rakentamaan omaa suhdettaan ympäristöön. Nuoren kertojan kokemukset esimerkiksi kasvisruokakokeiluista tarjoavat luku-elämyksiä, jotka viestivät minulle, opettajankouluttajalle, nuorten luovuudesta ja innosta rakentaa tulevaisuutta.

Teos on jaettu seitsemään osioon. Jokaisessa käsitellään arkipäivän osa-alueita, kuten vastuuta ja päätöksentekoa, laadukasta kaupunkielämää, ekologista ruokavaliota, modernia teknologiaa sekä inspiraation etsintää. Kirjoittajat eivät syyllistä tai puhalla tuomiopäivän pa-suunaa. Sen sijaan he opastavat ajattelemaan uudella tavalla. Ekologisen elämäntapa voi olla sekä järki-valinta että erinomainen keino tavoitella kestävää onnellisuutta.

Kirjoittajat käsittelevät ekologista elämäntapaa hyvin käytännöllisesti. Neljässä ensimmäisessä luvussa he muistuttavat ilmasto- ja ympäristöystävällisistä arjen valinnoista, kuten kasvisruoasta, kulutuspäästä sekä autoilun ja lentämisen välttämisestä. Ennen kaikkea he muistuttavat, etteivät ainoastaan henkilökohtaiset elämäntapavalinnat riitä pelastamaan maapalloa. Turvallisemman tulevaisuuden rakentamisessa tarvitaan rohkeutta ja innostusta vaikuttaa yhteiskunnan ja politiikan eri tasoilla. Kirjoittajat esittelevät muun muassa johtamistaidon oppeja, vapaan kansalaistoiminnan muotoja, onnistuneen lobbauksen perusteita sekä demokraattista vaikuttamista puolueiden kautta.

Teoksen viides luku käsittelee hyvän elämän ja onnellisuuden perusteita, joista olen harvemmin lukenut ympäristökysymyksiä käsittelevissä kirjoissa. Onnellinen on se, joka ei sure sitä mitä häneltä puuttuu, vaan iloitsee siitä mitä hänellä on. Aristoteles painotti aikoinaan, että yksilön pyrkimyksestä hyvään seuraa hyviä tekoja, joiden vuoksi yksilöstä tulee hyveellinen ja onnellinen. Ympäristöongelmien ratkaisemisessa hyveellisyys on

avainasemassa, sillä onnellisella ihmisellä on eniten voimavaroja toimia ekologisesti kestävä yhteiskunnan puolesta. Otsa rypyssä ei saavuteta kuin pikavoittoja.

Kuudennessa luvussa tarkastellaan luonnontieteellisestä näkökulmasta maapallon paikkaa maailman-kaikkeudessa. Kosmologinen perspektiivi johdattaa ytimekkäästi ilmastonmuutoksen anatomiaan. Ilmastonmuutoksen torjuntaan etsitään apuja erilaisista uuksista puhtaista energialähteistä, kuten fuusiovoimasta ja kehittyvistä ympäristöteknologioista. Valmiilta ratkaisuja ei teos tietenkään pysty antamaan, mutta tarjoaa kuitenkin tiede- ja teknologiamyönteisen lukukokemuksen.

Kuinka sitten voi saavuttaa ekologisen ja onnellisen elämän? Kysymystä pohditaan viimeisessä luvussa, jossa korostetaan luovuuden, aloitteellisuuden ja subjektiivuden merkitystä ympäristökysymysten ratkaisemisessa. Innostamisen tien-viittana ja luovuuden lähteenä toimii filosofi Pekka Himanen. Teos rohkaisee panostamaan luovuuteen ympäristöongelmia ratkottaessa valmiiden ja ehdottomien ratkaisujen sijasta.

Kirjassa on myös ristiriitaisuuksia, joista suurimpana pidän sitä, että siinä matkustetaan liian paljon. Aluksi Henriksson matkustaa Straniuksen kanssa junalla Turkuun tapaamaan Ville-Veikko Hirvelää, ekologisen elämäntavan ruumiillistumaa. Tämän matkan puhutteleva anti olisi kannattanut hyödyntää tarkemmin, sillä luonnonvaroiltaan rajallisessa maailmassa kulutus-kysymystä pitää pohtia syvällisesti. Hirvelän mielestä suurin osa kulutuksesta liittyy sosiaalisiiin tarpeisiin, joita varten on rakennettu massiivinen aineellisen kulutuksen koneisto. Ihmiset haluavat omistaa

esineitä, symboleja, jotta he voisivat kommunikoida sosiaalisissa yhteyksissä. Hirvelä painottaa, että kommunikaatiossa tulisi olla lähtökohtana se, mitä merkityksellistä sanottavaa henkilöllä on. Ja kun kirjassa etsitään merkityksellisen puhunnan peruspilareita, matkustetaan suurella rahalla ympäri maapalloa. Teoksen jälkimaku onkin ikävän elitistinen.

Henriksson ja Stranius tarjoavat ajatuksia ympäristömyönteisen ja innostavan ekologisen elämän perustaksi. Suosittelemme jokaista lukijaa uppoutumaan tekstiin ja löytämään omat keinosensa hyödyntää sen sanomaa. Kirjasta pulppuva onnellisuus ja positiivisuus auttavat matkan-teossa kohti parempaa huomista, ja kirjaa voikin hyvin käyttää ympäristökasvatuksen inspiraationa. Toivon teoksen sanoman löytävän tiensä myös monen ympäristö-orientoituneen maantieteilijän ajatuksiin.

ILKKA RATINEN
Opettajankoulutuslaitos,
Jyväskylän yliopisto

